

הדרי"ה

ר שעה 5:30 בבוקר, ביום השישי, 11 שעות וחצי אחרי כניסת הפלאנגות למחנות שאחילא וצברה, עשר שעות אחרי קבלת הידיעות הראשונות על הטבח, התקשר אלוף-הסיקור אמיר דרורי עם הרמטכ"ל בביתו. כפי שהעיד דרורי בוועדה, לא היו עדים לשיחה זו. כמפקד המתחשב באנשיו, לא העיר דרורי איש מהם בשעה מוקדמת זו. הוא יצר את הקשר בעצמו ולבדו. כפי שמסר דרורי, אמר לו רפאל איתן בשיחה זו שהוא עומד להגיע אחרי הצהריים לביירות. כך נאמר בעדות. בדו"ח של הוועדה, המתאר את השתלשלות המאורעות בהרחבה רבה, נעלמה שיחה זו, יוק. היא פשוט לא אוזכרה.

שום דבר לא נרשם

מדוע החליט הרמטכ"ל לבוא לביירות? מה אמר לו דרורי בשיחה זו? מה היה הקשר בין שיחה זו ובין מה שהתרחש על גג התפיק ערב לפני כן, כאשר שהה שם דרורי עצמו בקירבת אלי הבייקה, מסקד יחידת-הרצח המיוחדת של הפלאנגות? אין לדעת. כי על שיחת-המזמון זו לא היה שום רישום. כפי שצייגה הוועדה בתמיהה, על כל שיחות-הטלפון שניהלו ביניהם גיבורי הדראמה האפלה הזאת אין רישום. אין רישום על שום שיחה שהתנהלה בין ראשי הממשלה, שר-הביטחון, הרמטכ"ל, שר-התקשורת, אלוף-הסיקור, מפקד

• האפשרות האחרת — שהם היו צריכים לדעת זאת, אך לא לקחו זאת בחשבון, ולא נקטו את האמצעים הסבירים כדי למנוע זאת (אחריות עקיפה). לא היתה קיימת אפשרות שלישית — לטהר את הנאשמים מכל אחריות ישירה או עקיפה לטבח. לאור העדויות שהושמעו בישיבות הפתוחות של הוועדה (שלא לדבר כלל על מה שנאמר בישיבות הסגורות), היתה החלטה כזאת יוצרת שעוריה לאומית ובינלאומית ומשפילה עד היסוד את כבוד המישטט הישראלי בעיני העמים. אני בטוח שאפשרות כזאת לא עלתה כלל על דעתם של שלושת חברי-הוועדה, שהם אנשים ישרים ואחראים. היה עליהם לבחור בין שתי האפשרויות האחרות. הם בחרו בשנייה, המקילה.

הם לא עשו זאת. מפני שאפשרות זו הוכחה. אין לה שום הוכחה, לא במציאות ולא בדו"ח. הוועדה פתרה את הבעיה בצורה אחרת: היא קבעה שהאפשרות המקמירה לא הוכחה, ובהעדר הוכחה לאפשרות המקמירה, כך נובע מן הדו"ח, יש לקבל את האפשרות הפחות מחמירה.

אני בטוח לגמרי שהוועדה בחרה באפשרות זו במצפון נקי. שלושת חברי-הוועדה, שני שופטים בכירים וקצין בכיר, הם אנשי המיסד מטבע ברייתם, ואין ספק שנטיית ליבם הובילה אותם לאפשרות המעניקה למעשיהם ולמחלליהם של ראשי המדינה והצבא פירוש פחות חמור.

אולם ההיסטוריון, שלא יהיה כבוד להגיון המושפטי, ושיוכל לקחת בחשבון את מכלול כוונותיהם הידועות של נפשות העלילה, הת-נהגותם, מעשיהם ומחלליהם יגיע — בזאת אני בטוח — למסקנה אחרת.

למחרת הירצחו של אמיל גרינצווייג, הקורבן האחרון של שאחילא, טען אריאל שרון לפני קהל מדושן-עונג של עורכי-דין מזדבנים, שהוועדה הטביעה אות-דין על מיצחו של עמי-ישראל לדורידורות. אחרים הישנו את הוועדה ליהודים שבברית החדשה, אשר קיבלו על עצמם את האחריות לצליבתו של ישוע, ובכך הביאו אסונות ללא-ספור על דורות של יהודים.

האמת היא הפוכה: הוועדה נתנה למימצאים הגלויים, שרובם היו ידועים עוד לפני הקמתה, את הפירוש המקל, המינימלי ביותר. למרבה הצער, אין זה הפירוש הסביר ביותר.

רוח שטות קולקטיבית

חלק הראשון של ניתוח זה עמדתו על המאורעות, ומה שמסתבר מהם. כאן אני מתכוון לעמוד על התנהגותו של כל אחד מן המעורבים בפרשה, ועל מה שנובע ממנה. הוועדה עמדה כאן לפני תעלומה, החוזרת על עצמה שוב ושוב. ולא במקרה.

אם לקבל את התיאוריה של הוועדה, שאכן לא היתה שום כוונה לאיש בישראל להביא לטבח — הרי התנהגות כל המדינאים הקצינים מורה על להדחיק. הוועדה עצמה ציינה שוב ושוב כי האנשים התנהגו בצורה מזוהה ומתמהמה, והביעה את השתוממותה על כך. לא נותר לה אלא לקבוע שהם לא ראו את הגולד, שנהגו ברשלנות ובחוסר-אחריות, שהפרו את חובתם, וכיוצא באלה.

יש משהו לא-סביר בקביעות אלה. האם יתכן כי לפתע פיתאום, ביום כהיר אחד, תיכנס רוח-שטות באנשים כה רבים, פוליטיקאים וקצינים, עד שיתנהגו כולם כאחד בצורה בתי-רציונלית ומזוהה? חלק מן הציבור דחה הסבר זה באופן אינסטינקטיבי. הסיק שהוועדה החמירה עם המדינאים והקצינים שלא בצדק.

האמת היא הפוכה: הוועדה היטיבה עימם, בייחסה להם התנהגות בתי-רציונלית כזאת. האלטרנטיבה המורה לאין שיעור יותר.

הבה ונעשה ניסוי תיאורטי, ונניח לרגע כעבורה מוכח ששרון ורפול אכן התכוונו לכך שהפלאנגות יעשו את אשר עשו, נניח לרגע שכל הגיבורים האחרים ידעו, ניחשו או הרגישו בזאת. איך נראית התנהגותם לאור הנחה זו? ראה זה פלא: התנהגותם של כל המעורבים בפרשה נראית לפתע הגיונית לגמרי, רציונלית וסבירה. כל אחד התנהג בדיוק בהתאם להשקפתו ולאופיו בנסיבות אלה.

אין זו הוכחה מישפטית, כמובן, אך מי שמעוניין בקביעת האמת לאמיתה, עובדה זו תהיה בעיניו בעלת מישקל רב.

יתר על כן, כמעט כל התמיהות האחרות של הוועדה לגבי המעשים והמחללים נעלמות, כאשר מנתחים את הפרשה לאור הנחה זו. לפתע נעלמות כמעט כל התעלומות-הבה נבדוק את הדברים לגופם.

שרון: מטרת המילחמה

נתחיל בניבור העיקרי, שר-הביטחון אריאל שרון. מכיוון שלפי העדויות היה זה הוא — בשיתוף עם הרמטכ"ל, שלא היה בימים ההם אלא צילו הקדוש — שהחליט על הכנסת הפלאנגות למחנות, יש השיבות מכרעת למניעיו.

לוועדה לא היו שום אשליות לגבי כוונת ראשי-הפלאנגות. בעמוד 10 של הדו"ח קובעת הוועדה, חד וחלק, כי "מגויני הפלאנגות העלו רעיונות על סילוק חלק גדול מהפליטים הפלסטיניים מאדמת לבנון, בין באמצעי-שיכנוע ובין באמצעי-חלחץ שונים. הם לא הסתירו את דעתם, שהיה צורך להיחזק למעשי-אלימות, כדי לגרום ליציאת פליטים פלסטיניים מגבולות לבנון."

הוועדה הניחה שבאותה העת היו בלבנון בן 300 ל-400 אלף פליטים פלסטיניים. כדי לגרש את "החלק הגדול" מהם — נניח כ-200 אלף איש ואשה, שאין להם בית אחר — היה צורך בטבח רבתי, שיגרום לפאניקה כה גוראה, עד כי המוני בני-אדם ינטשו את כל רכושם הדל, ביתם ופרנסתם, וינסו על נפשם. זה היה ברור גם לוועדה. מה היתה דעתו של אריאל שרון על כך?

העדות הטובה ביותר לכוונותיו של שרון בלבנון נמצאת דווקא בהעולם הזה. תישעה חודשים לפני פרוץ המילחמה בחר העולם הזה (2300) באריאל שרון כבאיש השנה תשמ"א, ותוך כדי כך חקר בצורה יסודית ביותר את כוונותיו הפוליטיות והצבאיות. על סמך מקורות מהימנים ממדרגה ראשונה שירטט או העולם הזה את התוכנית השלמה של מילחמת-הלבנון, שאיש בציבור עדיין לא חלם עליה אז.

לפי תוכנית זו, אחת המטרות העיקריות של שרון היתה לגרש את הפלסטינים מלבנון לסוריה, מתוך תיקווה שהסורים יגרשו אותם לירדן. שרון קיווה שאש"ף יתפוס את השליטון בעמאן, יקים שם מדינה פלסטינית ויכונן את עצמו כממשלה חוקית. שישראל תוכל להתמסר עימה על השליטון בגדה. בעת המילחמה עצמה דיבר שרון בני הרף על שכירת "תשתית

שרון (בעת פרידתו ממישרד-הביטחון) ורפול
אות קין לאומה?

האוגדה, ראשי-אמ"ן וראשי-המוסד במשך כל אותן שעות גורליות, כאשר נשחטו גברים, נשים, ילדים וזקנים במרחק של כמה עשרות מטרים מחיילי צה"ל, ובמרחק של 200 מטרים מחפ"ק האוגדה.

על עצם עריכתן של חלק גדול משיחות אלה יודעים, מן הסתם, רק המשוחחים עצמם. שיחות אחרות שנויות במחלוקת, כאשר פלוני העיד שהיתה שיחה ואלמוני הכחיש זאת. במיקרים אלה החליטה הוועדה שלא לקבוע מי שיקרו ומי לא — החלטה שבדומי היא נוחה למשקרים. על שיחות אחרות נודע לוועדה, אך אי-אפשר לקבוע בוודאות את תוכן, בהעדר רישום כלשהו.

וזה די מחר. אין מתפקדים משרד-ממשלה ומפקדות-צה"ל בעיתות-משבר, בשיאה של מילחמה, כאשר איש אינו רושם דבר? כיצד נמסרות הוראות ופקודות בטלפון, מבלי שאיש רושם ומקליט?

אין זה רק מחר. זה חשוד. זה חשוד מאוד. אני טוען שעצם העובדה הזאת, שלא נערך רישום על שום דבר, מעידה כאלף עדים על כך שכל המעורבים בפרשה ידעו היטב — עוד בזמן שהדברים קרו — שמתרחש משהו שאינו כשר, ושמוטב לא להגזיחו בכתובים. וכך אנו חוזרים אל שאלת-השאלות של הפרשה כזוה: שארת הכוונה של מי שהחליטו להכניס את הפלאנגות למחנות.

ישוע על הצלב

פי שכבר ציינתי בראשית סידרה זו (העולם הזה 2372), עמדו לפני הוועדה שתי אפשרויות בלבד:

• האפשרות האחת — שהמחליטים, אריאל שרון ורפאל איתן, ידעו היטב מה שעומד להתרחש ברגע שייכנסו הפלאנגות למחנות, ולכן החליטו להכניסן (אחריות "שירח").